קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי [א]: את"ר מנין שאם קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי ששלשתן מקודשין ת"ל [א] וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קדש (א) יכול שאני מרבה אף שמיני ושנים עשר אמרת הואיל והוא קדוש וטעותו מתקדשת מה הוא אינו מקודש אלא בסמוך אף טעותו אינה מתקדשת אלא בסמוך והתניא מה הוא מיוחד אף טעותו מיוחדת תאני תנא קמיה דר' יוחנן הא מני ר' אלעזר ב"ר שמעון היא דתניא ר' אלעזר ב"ר שמעון אומר לעולם אין אחד עשר קדוש עד שישתוק בתשיעי ויקרא לעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי סבר לה כרבי יהודה דאמר טעות מעשר תמורה הוי וסבר לה כאבוה דאמר אין מימר חוזר ומימר אמר רבא [ב] יצאו שנים בתשיעי קראן תשיעי עשירי וחולין מעורבין זה בזה עשירי מאליו קדוש [ג] לתשיעי תשיעי קא קרי ליה קראן עשירי עשירי ותשיעי מעורבין זה בזה מ"ט [ג] עשירי קא קרי להו לתרווייהו [ד] יצאו שנים בעשירי וקראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה קראן אחד עשר עשירי וחולין מעורבין זה בזה הא תו למה לי היינו הך הא קמ"ל דכל (ב) [ד] בת אחת תרווייהו קא קדשי ואע"ג דלא נעקר שם עשירי הימנו יתיב רב כהנא וקאמר ליה להא שמעתא אמר ליה רב אשי לרב כהנא והלא לא נעקר שם עשירי הימנו ותנן זה הכלל כל [ה] זמן שלא נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר מקודש הני מילי בזה אחר זה אבל בבת אחת תרווייהו קא קדשי בזה אחר זה בהדיא קתני לה קרא לתשיעי עשירי ולעשירי עשירי ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר מקודש זה הכלל לאיתויי מאי לאו לאיתויי בבת אחת לא לאיתויי יצא עשירי ולא דבר דהא לא נעקר שם עשירי הימנו דאי לא תימא הכי הא דתניא יצאו שנים בעשירי ולא קדם אחד מהן את חבירו וקראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה והלא לא נעקר שם עשירי הימנו אלא לאו משום דאמרינן כל בבת אחת תרווייהו קא קדשי אי משום הא לא איריא הכא במאי עסקינן דקדים חד מינייהו [ו] ואפיק לרישיה [ו] וקרייה אחד עשר והדר איערוב ונפוק בהדדי וקרינהו עשירי דהא נעקר שם עשירי הימנו והא לא קדם קתני מאי לא קדם דהדר איערוב וכמאן דלא כרבי דאי רבי האמר אחד עשר לא הוי עקירה אפי' תימא רבי כי אמר רבי היכא דאית ליה בהמות טובא [ז] דאמרי' חד עישורא קאמר הכא דלית ליה בהמות טפי מאי רבי דתניא קרא לעשירי אחד עשר ולאחד עשר עשירי אין אחד עשר קדוש דברי רבי ר' יוסי בר' יהודה אומר אחד עשר קדוש [ג] כלל אמר רבי כל זמן שלא נעקר שם עשירי הימנו אין אחד עשר קדוש [ח] אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון דאית ליה בהמות טובא דאמרינן חד עישורא קאמר יצאו שנים בעשירי תנא חדא ירעו ותנא חדא [ט] יקריבו ותניא אידך ימותו לא קשיא הא דתנא ירעו רבנן היא דאמרי [ג] [ה] אין מביאין קדשים לבית הפסול

והא

רש"י

עד [י] **שישתוק בתשיעי** [ה] (אלא שלא קראו עשירי לה). יש לפרש בשני עניינים לאו דוקא שישתוק בתשיעי אלא שלא קראו עשירי ואפילו קראו תשיעי דאם קראו עשירי אין אחד עשר קדוש דשתי טעיות אין קדושין כאחד דטעות מיוחדת בעינן כהוא עצמו ועוד יש לפרש דאם קראו לתשיעי תשיעי תו לא הוי טעות כשקרא לעשירי תשיעי וכאילו קראו עשירי דמי ואין אחד עשר מקודש דלא חשיב [יא] כאילו נעקרה שם עשירי ממנו והשתא הוי שישתוק דוקא שלא ידבר כלל ומתרצא נהכי קושיא אחת לקמן בשמעתין דקאמר הכ"ע דקדים חד מינייהו ואפיק לרישיה וקרא אחד עשר ומקשי עלה כמאן דלא כרבי דאי כרבי הא אמר אחד עשר לא הוי עקירה והשתא לוקמה [יב] (ס) דקרוי תשיעי להוא דאפקיה לרישיה לדברי הכל הויא עקירה ולפי פירוש זה ניחא דלא הוי עקירה כדפרי' וללשון ראשון שפירשתי [יג] נהכי לא מוקי ליה דלקרייה תשיעי דלא איצטריך למיתני [יד] הא דודאי הוי עקירה אבל הא איצטריך לאשמועינן משום דזמנין לא הוי עקירה נרבי היכא דלאית ליה בהמות טובא: [טו] **שנים בעשירי כו'.** לעיל פ"ב (יז: ושם ד"ה אפשר) פירשתי דמלי סבר אי אפשר לצמצם:

והא

תוספות

וכל מעשר בקר ולאו. משמע בין שקראו הוא עשירי בין שהיה עשירי למנין ולא קראו עשירי: **שמיני ושנים עשר.** אם קראם עשירי: **מה הוא.** העשירי גמור אינו מקודש אלא בסמוך לו שאין לך סמוך בו יותר מגופו: **אף טעותו.** מה שהוא טעה וקרא עשירי אינו מקודש אא"כ שטעה כאותו שסמוך למעשר גמור כגון תשיעי ואחד עשר שהן סמוכין לו זה מלפניו וזה מלאחריו: **מיוחד.** שהעשירי אינו אלא אחד: **אף טעותו מיוחדת.** שאם טעה בתשיעי ובאחד עשר לא היו שניהם מקודשין אלא אחד מהם והיכי אמרת דכולהו מקודשים: **עד שישתוק בתשיעי.** שאינו קראו עשירי לא ליהוי אחד עשר קדוש משום דשני טעיות של מעשר אחד אין קדושים דטעותו מיוחדת [ז] כהוא עצמו: וטעמא דרבי אלעזר הכי הוי משום דסבר לה כר' יהודה דאמר במתני' טעות וכו' דקאמר [ע"א] וכי יש תמורה עושה תמורה ור"ש אטו דר' אלעזר אמר בפ' ראשון דתמורה (דף ט.) דאין ממירין וחוזרין וממירין דלאחר שהמירו על הבהמה פעם אחת אינה תופסת עוד תמורה פעם אחרת והכא נמי אין שתי טעיות למעשר: **בתשיעי.** כשהיה תשיעי ראוי לצאת: **עשירי וחולין.** דאחד מהן הוי תשיעי ואחד מעשר אע"ג דקראו תשיעי: **מעורבין.** ואין נאכלין אלא במומן והגוזז והעובד אחד מהן אינו סופג את הארבעים דשמא חולין הוא: **עשירי ואחד עשר מעורבין.** כלומר מעשר גמור ואחד עשר קדוש הויין מעורבין ביחד ומשום דאחד עשר שהוא קדוש קרב שלמים לכך יקרבו שניהם ויאכלו כחומר קודש שבהן דטעונין שתי מתנות והרמת חזה ושוק כמו שלמים: **הא תו למה לי.** כיון דאשמעינן דיצאו שניהם בתשיעי וקראן עשירי ממילא ידענא דכי הוה דינא איכא ביצאו שניהם בעשירי: **בב"א.** דקרא שם עשירי לעשירי ולאחד עשר בב"א אע"ג דלא נעקרה דהא לעשירי נמי קרא עשירי: **לאיתויי יצא עשירי ולא דבר.** דלא חשיבא עקירה בהך שתיקה אא"כ עקרו בפירוש וקראו תשיעי: **דאי לא תימא הכי.** דבב"א קדוש. ולרב אשי דקפריך לרב כהנא והלא לא נעקר וכו' לא הוה שמיע ליה מה דתרינא לעיל הא קמ"ל דבב"א כו': **הכא במאי עסקינן.** דקתני עשירי ואחד עשר מעורבין דמשכינן ליה לאחד עשר מקודש אע"ג דקרא לעשירי עשירי כגון דקדים כו': **וקרייה אחד עשר.** דהשתא נעקר שם עשירי ממנו שלא קראו עשירי אלא אחד עשר ולהכי אע"ג דהדר קרא לתרוייהו עשירי קדוש האחד עשר אבל היכא דמתחלה קרינהו עשירי אע"ג דבבת אחת לא הוי אחד עשר קדוש. ולהכי מוקמינן כגון דקרייה אחד עשר דאי קרייה תשיעי לא איצטריך למיתני דהא ודאי עקירה הוי אבל באחד עשר פליג רבי ואמר דלא הוי עקירה כדלקמן ואיצטריך לאשמועינן דהוי עקירה: **וכמאן.** מתרצינן דמה שקורא אחד עשר חשיבא עקירה: **דאית ליה בהמות טובא.** לעשר דהשתא כי מנה עשרה ראשונים וקרא העשירי אחד עשר איכא למימר דנהכי לא נעקר שם עשירי ממנו דמאי אחד עשר דקאמר חד עישורא קאמר כלו' זה עישור ראשון: **אבל היכא דל"ל בהמות יותר.** מאחד עשר או י"ב או י"ד או ט"ו ליכא למימר הכי שאין מנהגו של עולם לומר זה עישור אחד אלא אם כן יודע שיהו לו עישוריות הרבה הלכך אמרינן דלאחד עשר ממש קאמר ועקר שם עשירי ממנו: **יצאו שנים בעשירי.** היינו כגון אמר מר ולאשמעתא דרבא קמהדר דקאמר לעיל יצאו שנים בעשירי קראן עשירי עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה והשתא קא פריך תנא חדא דהנהו שנים שמעורבין ירעו עד שיסתאבו ותניא אידך כו':

אין

רש"י כת"י

עשירי לבהמות עשירי גמורים וחי"א חולין: [ס] **דלט' ע' קרי ליה.** כלומר כל מה דקרי ליה לט' אפילו קראו י' ט' הוי ולעשירי עשירי הוו: היכא דאשון לאפקינהו הכי חשיב מנין: למפרע שקרא לא' י' ולב' ט' וכן עד עשרה ונמצא שקרא לי' א' [י]: **אלא בסמוך.** כלומר העשירי עצמו סמוך אבל גופו אלא בסמוך סמוך לי' דהיינו ט' וי"א: **אף טעותו מיוחדת.** שאין ב' קדושים ע"י טעות ואת אמרת ט' וי"א קדושים: **עד שישתוק בט'.** שלא ידבר כלל שאם קרא ט' תו לא הוי טעות אם קרא לי' ט' אלא כמאן דקרייה י' ותו לא מקדיש י"א כי דתרי זמני ט' הוי טעותא [ו] יצאו מידי הוא וכ"ש אי קרא לט' ט' ולי' י"א קדוש דהא לא נעקר שם י' מנייהו כדאמרינן ואי קרייה לט' י' הוי קדוש ט' ותו לא מקדיש י"א: **דסבר לה כר"י דאמר.** במתני' טעות מעשר תמורה וכיון דעבדיה י' לט' תו לא עביד י"א תמורה: **דסבר לה כר"ש אבוה דאמר.** במסכת תמורה אין ממיר וחוזר וממיר כאותה בהמה עצמה בפ"ק דתמורה [ט.] אמרה ר"י אליבא דר"ש ותניא כותיה: י' **וחולין מעורבין.** דחד הוי חולין דט' הוא וט' קרינן ליה ואידך הוי י' גמור: **עשירי מאליו קדוש.** ולא ידעינן אי חולין אי מעשר הלכך ירעו והגוזז והעובד בהם אינו לוקה דאימור בשל חולין עבד: **קראן** י' י' **וט' מעורבין.** וכו' יש קדושה אחת דחד הוי ט' וקריי' י' (וקדוש י') (אבל) [ונאכל] כמומו כדרכינן לעיל מוכל מעשר והי' מעשר גמור ומדלא ידעינן הי מנייהו מעשר ירעו והגוזז והעובד בהם לוקה דשניהם קדושים (וכו'): י' **וי"א מעורבין.** וכ' קדושים דהא לי"א קרא י' ואע"ג דלא נעקר שם י' ממנו קדוש י"א הואיל וכב"א נקראו ולקמן פליגי איכא מ"ד יקרבו ואמ"ד ירעו ואמ"ד ימותו: י' **וחולין מעורבין.** די' קדוש ממילא וי"א י"א קרייה: **הא.** יצאו ב' בי' תו ל"ל היינו רישא יצאו ב' בט' וקראן ט' י' וחולין מעורבין הוי כיצאו שניהם בי' וקרא י"א: והיכא דקרא י' הוי נמי כיצאו ב' בי' וקראן עשירי דהא דין רישא לסיפא דמי בתרווייהו נפק חד חולין וחד י': **הא קמ"ל.** סיפא: **דכל (בת אחת):**

עין משפט נר מצוה

נה א מיי' פ"ו מהל' בכורות הלכה א סמג עשין ריב:
נו ב מיי' שם הלכה ד (טוש"ע שם):
ג [מיי' שם]:
נז ד מיי' שם הלכה יב:
נח ה מיי' פ"ו מהל' פסוה"מ הלכה יג:

◆

שיטה מקובצת

א] עשירי כו' ת"ר: ב] קדוש תשיעי תשיעי: ג] מ"ט תרווייהו עשירי קא קרי להו יצאו: ד] דכל בבת: ה] חיבת זמן נמחק: ו] לרישיה וקראן אחד: ז] בהמות טובא לא דאמרינן: ח] קדוש והלא נעקר אמר רבא: ט] תרא יקרבו אות י' נמחק: י] מה"ד לעולם אין אחד עשר קדוש ליקרב עד שישתוק יש לפרש בשני ענינים דמצינו לפרש לאו: יא] חשיב עשירי כאילו: יב] לוקמה כגון דקרייה: יג] שפי' דלהכי: יד] למיתני דהא ודאי הוי עקירה אבל בי"א אצטריך כו' דזימנין דלא הוי: טו] מה"ד יצאו שנים:

◆

רבינו גרשום

וכל מעשר. לרבות כל שקרא עליו שם מעשר: אף שמיני ושנים עשר שאם קרא לשמיני מעשר ולשנים עשר: וטעותו מקדשת. כגון כשקרא לתשיעי עשירי או לאחד עשר עשירי: מה הוא אינו מקודש אלא בסמוך. כלומר העשירי עצמו כשקורא אותו עשירי אין לך סמוך יותר מעצמו: אף טעותו אינה מתקדשת אלא בסמוך לו לאפוקי שמיני ושנים עשר: אף טעותו מיוחדת. כלומר שאינו מקדש אלא אחת או תשיעי או אחד עשר ומותיב למתני' דקתני שלשתן מקודשין והיינו ב' טעיות: הא מני. דבעי טעותו מיוחדת ר' אלעזר בר' שמעון דתניא לעולם כו': עד שישתוק בתשיעי. שלא יקרא לו שם עשירי ויקרא לי' ט' ולי"א י' דליכא אלא טעות אחד דאחד עשר עשירי: י' תשיעי לא הוי טעות משום דעשירי מאליו הוי קדוש וא"ת אם הכי נמי לימא שאם שתק בי"א ולא קראו י' לט' קראו י' ההוא ט' ליהוי קדוש הואיל והוי טעות מיוחדת הא לא קשיא בדין הוא די"א הוי קדוש הואיל וכבר קדש עשירי גופיה הוה ליה האי י"א תמורת שמו של מעשר ואיתפיס הוא בקדושה אבל ט' דאכתי לא קדש ליה מעשר גופיה היכי ליתפסיה לתשיעי לקדושי הואיל ואיהו גופיה אכתי לא הוי קדוש להכי נקט י"א ולא נקט ט': וסבר לה ר' אלעזר כאבוה דר"ש דאמר בתמורה אין מימר חוזר ומימר דלאחר שהמיר בבהמת קדשים בהמה של חולין אינו חוזר ומימר בהמה אחרת של חולין באותה בהמה של קדשים: והכא נמי ט' וי"א אין ממירין בי' ומסתברא דהך מילתא אליבא דר' יוחנן היא דאמר התם כשם שאין ממירין שנים באחד כך אין ממירין וחוזרין וממירין: עשירי וחולין מעורבין זה בזה. ושניהם יאכלו במומן לבעלים ולהכי קאמר עשירי וחולין מעורבין דאי עבר גיזה ועבודה בחד מינייהו או אכל חד מינייהו בלא מום או גאל או מכר אחד מהן הואיל ואית בהו חד חולין מספיקא לא מלקינן ליה הואיל ואית בהו חד חולין: עשירי מאליו קדוש. אף על פי שלא קראו עשירי. ולט' י' קא קרי ליה. וכיון דיצאו שנים כאחד ולא ידע הי י' והי ט' לפיכך עשירי וט' מעורבין זה בזה. והוו להו תרווייהו קדושים ואי גאל ומכר אחד מהן לוקה דתרווייהו עשירי קרי להו ויאכלו במומן לבעלים: עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה. דאחד עשר חזי להקרבת שלמים ואינך נאכל במומו לבעלים והשתא ליהוו תרווייהו רועין עד שיסתאבו והדר פודה חד מנייהו משום ההוא דשלמים וליהוו תרווייהו נאכלין במומן לבעלים: עשירי וחולין מעורבין. ותרוייהו יאכלו במומן לבעלים בלא שום פדיון: היינו הך. עשירי ואחד עשר מעורבין היינו י' וט' מעורבין ומהדר שמעינן אידך: הא קמ"ל. הא י' וי"א מעורבין זה בזה בבת אחת כי נפקי בבת

וליתא לדרבא דאמר בב"א תרווייהו קדשי: יצאו שנים בעשירי וקראו י': כרבנן דאמרי אין מביאין קדשים לבית הפסול דעשירי ואחד עשר מעורבין מעשר ושלמים ואי אמרינן דתרווייהו קריבין ובעי למיהב מתרווייהו שלמים ומינן דהוי לכהנים רוב קרבנות ולא מספקי למיכלינהו להני חזה ושוק בתוך זמנן ואתי לידי נותר ראוי לאוכלו לישראל כולן חוץ מאימורין וישראל מרובין הן ויכלו למיכליה בתוך זמנו והשתא מ[illegible] להו לכהנים ואתי לידי פסול להכי ירעו עד דיסתאבו ופריק חד מנייהו וליהוו תרווייהו נאכלין פלוגתא דרבנן ור"ש הוא במס' זבחים בפ' כל הזבחים שנתערבו בחטאות אשם שנתערב בשלמים ר"ש [illegible] ויאכלו כחמור שבהן אע"ג דאתי שלמים לידי פסול דלא מספקתי למיכלינהו לזמנו של אשם אמרו לו אין מביאין

מסורת הש"ס

א) [קדושין נה. ערכין ג.], ב) גי' צ"ק והתניא כלל אמר רבי פי', ג) [זבחים עה: וש"נ], ד) בעינא כהוא עצמו וטעמא דר"א הוי והד"א כצ"ל צ"ק, ה) [מכאן שייך עוד לע"א], ו) ע"כ שייך לע"א, ז) נראה דצ"ל דמנכר ויצאו, ח) צ"ק מ"ו, ט) צ"ל דקרא,

◆

תורה אור השלם

ו. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹּדֶשׁ לַיהֹוָה: ויקרא כז לב

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' העשירי יהיה קדש לרבות את כולן יכול שאני מרבה וכו' והוא קדוש וטעותו מתקדשת: (ב) שם קא משמע לן דכל בבת:

◆

מוסף רש"י

עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה. אחד מהן מעשר גמור אבל אינו ידוע איזה הוא, והשני שם שלמים עליו כדין אחד עשר שקראו עשירי, אחר שטעה וקרא לעשירי תשיעי, דקיי"ל שהוא שלמים, הלא נמי הוי שלמים, שהרי אחד עשר זה אף הוא אחר קריאת תשיעי נקרא עשירי, והרי הן מעורבין וירעו עד שיסתאבו ויאכלו בבהמת חולין ויאמר כל מקום שהן שלמים יהא מחולל על בהמה זו ויקרב זו שלמים והשנים נאכלין לבעליהם, שניהם ספק מעשר ומעשר בהמה נאכל במומו לבעלים (קדושין נה.).

◆

רבינו גרשום (המשך)

אחת וקראו עשירי תרווייהו קדשי והוו חד קרב שלמים אע"ג דלא נעקר שם עשירי מעשירי דקראו עשירי: הני מילי, דבעינן דליתעקר שם עשירי ממנו לבי נפקי בזה אחר זה דבינן דקרא לעשירי וראו עשירי לא קדש אחד עשר: אבל בב"א. כי נפקי בהדא וקראו עשירי תרווייהו קדש: לאו לאתויי בב"א. דלא קדש נמי י"א: לא לאיתויי יצא עשירי לבדו ולא דיבר. שלא קראו י' ואח"כ יצא אחד עשר וקראו עשירי ואינו מקודש אחד עשר דהא לא נעקר שם העשירי ממנו דעשירי מאליו הוא קדוש אבל בב"א תרווייהו קדשי: דאי לא תימא הכי דתנן וכו'. דקדים חד מינייהו ואפקיה לרישיה וקרייה אחד עשר. קמי דליקרא עשירי דהא נעקר שם עשירי מעשירי: והדר איערוב ובשעת יציאתם ממש לא קדם אחד את חבירו: וכמאן. קא משני האי עקירה היכא דקראו אחד עשר לא כרבי: היכא דאית ליה בהמות טובא. לעשורי דודאי כי קרי לעשירי עשר לאו אחד עשר ממש הוא דקאמר אלא עשירי הוא דקרי ליה: חד עישורא קאמר. כלומר הרי כבר מניתי אחד עשרון וכבר הפרשתי מעשר אחד מן המעשרות שיש לי להפריש: היכא דלית ליה בהמות טובא אלא אי (חשעה) עשר או ט"ו ודאי כי קרי לי"א עשר אפי' רבי מודה דהוי עקירה שם עשירי ממנו.